

Sigdal

Buskerud

Innbæstning fra
Gutorm Gjessing 1946
Alment og Divose

Innberetning om topografisk-arkeologiske
undersökelse og utgravninger i Sigdal pgd.

Buskerud 5 - 21 juni 1946

ved Gutorm Gjessing.

Undersökelsene i Sigdal er kommet i stand på initiativ fra Sigdal bygdebok-komune med støtte fra det lokale historielag og ungdomslagene, ved lærer Andreas Mörch og stud.philol. Thorsten Eken. Utgiftene ved undersökelsene ble delt mellom disse organisasjoner og Oldsaksamlingen.

Da lærer Mörch har fått i oppdrag å skrive bygdeboka for Sigdal med Eggedal ville han gjerne få ei registrering av de faste fornminne og helst også at det ble gravd ut noen hauger. Arbeidet med registrering var forberedt ved at ungdomslagene hadde oppnevnt ombudsmenn som gikk rundt på gårdene og forhørte seg om gravhauger. Sammen med det store lokalkjennskap lærer Mörch (lærer og kirkesanger i bygda i annen generasjon) sitter inne med, gjorde dette at det ikke var nødvendig for meg å dra på det uvisse fra gård til gård, slik det er vanlig under slike registreringsarbeider. Ikke desto mindre må den registrering jeg har foretatt regnes som likeverdig med de som er utført som ledd i de systematiske arkeologiske landskapsundersökelse Oldsaksamlingen driver.

De utgravninger som ble foretatt vil bli omtalt under Haugan (gnr. 35) og Eikje (gnr. 40).

Eggedal sogn.

Moen. Her var det opplyst at det skulle være en gravhaug på jordet hos Olaf Knutsen. Ved mitt besök viste det seg imidlertid å være en naturlig grushaug slengt opp av elva.

G. Gjessing 1946

Andreas Mørch.

Prestfoss 1. juli 1946.

Herr konservator dr. Gutorm Gjessing,
U.O.smling, Oslo.

Jeg må nok få lov å bry Dem med enda noe, før De stikker av til U.S.A. Det er vel egentlig U.O. som skulle ha dette, men det kommer vel fram om jeg sender det til Dem i mer private former.

Jeg nevnte visst for Dem at jeg hadde spor på ei steinsetting oppå Dugurdmålnatten. Den gangen jeg samla folkeminneene- i 1928- var det ei gammel jente som fortalte sagnet om Till Till Tove, og la det til Dugurdmålnatten. Dette er ikke offentliggjort gjennom Folkeminnelaget enda. Hun fortalte videre at det måtte være sant, for det var mura opp på kantane av høgste natten. Det var det røverane som hadde gjort. Jeg skal ikke gi att heile sagnet, og heller ikke diktet. Men det ga meg som sagt, sporet.

I dag drog jeg da ut på en "Vitenskapelig ekspedisjon", heilt alene. Resultatet var hva jeg håpet, men ikke torde vente; Det er nok ei gammel steinsetting oppå Dugurdmålnatten.

Dugurdmålnatten er høgste punktet på markene mellom Storelva ved Narum og Eidalsroa. Øst for natten går veien fra Eidalsroa til Krødsherad, fra denne veien går det ei slepe i retning øst- vest over til Haga ved Storelva. Dugurdmålnatten er 424 m høg, med bratt fjell på vestkanten- mot Storelva, delvis bratte fjellveggeri sør og øst, men meir farbart lende nordover, der det er noen flabergrygger med gissen furuskog på.

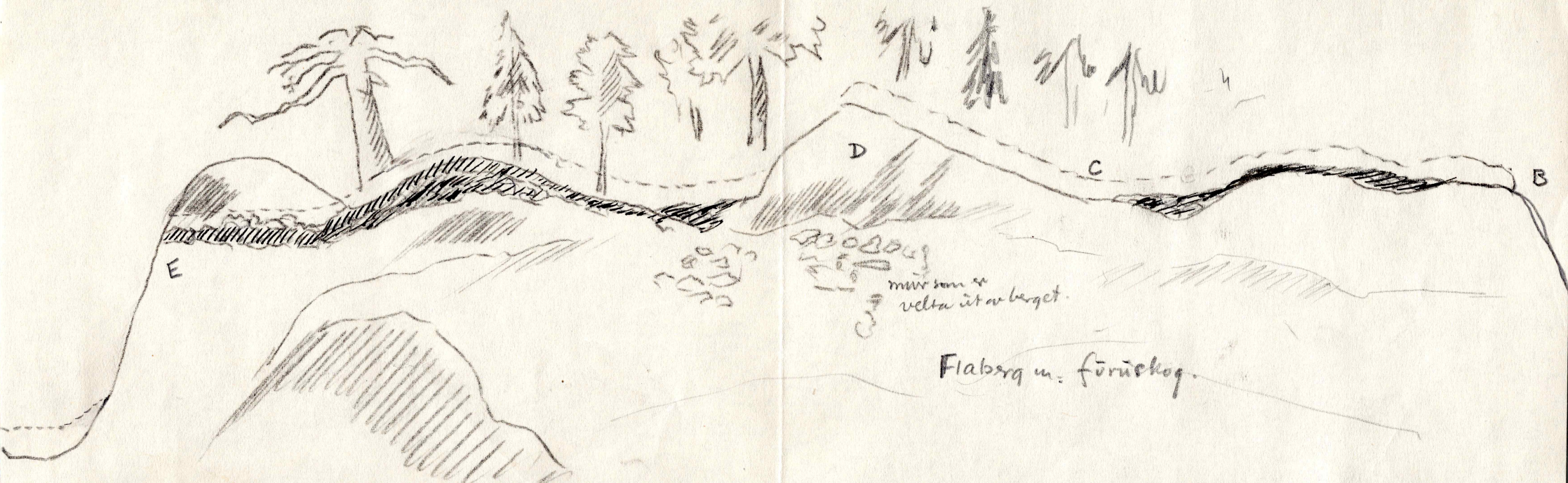
Det er høgste toppen av natten som er valt til forsvarsverket. Denne toppen er av sterkt kvartsblanda fjellslag, mye er nesten rein mjølkekvarts. Fra toppen her kan en se vidt om seg. Heile Eidalsroa, Storfjorden utover og dalen oppetter Storelva heilt nordover til Engargardene. En ser også gardar innpå Rundskogen i Krødsherad. Lendet omkring er så åpent at det ville være vanskelig for en fiendeflokk å komme usett fram til toppen. Det er eineste på nordkanten, der det nå vokser skog, men det ville være snart gjort å tynne ut den så det ble oversiktlig også på den kanten.

Heile muren har vært ca. 80(90?) m lang, og ligger på nord og østkant, der det mangler naturlige, trygge vegger. Sjølve åsen er deilt å to ved en dal som strækker seg no - sv. Denne dalen er vel sine 19 m djup på det djupeste, men skråner oppover mot sv. så den frampå stupet er ganske grunn.

Muren er rasa ut flere steder, eller velta utover berga. Det har vel vært tidsfordriv for arbeidsleie gjetergutter og andre spreke karer. Steinene i muren er ikke store, de største er på vel karsløftet, men de fleste er mindre. Muren er ikke noe sted over 60 cm nå i høgde, breidda er det vanskelig å si noe om. Det ser ut som denne har vært omlag 1.5 m i den djupeste dalen. Men det kan være at det er rast ut så muren har vært smalere da den var ny. Over de snaue berga er muren bare 70-80 cm brei.

De første 20 meter mur fra vest(B) ligger på høgste åsryggen og ender på en 2.5 m høg trekanta bergnabbe der alle sidene er bratte. Denne nabben har bratte sider også på innersida, derfor har det vært mur oppå, så ikke fienden skulle komme dit og angripe ovafra ned. Her ligger heile muren velta ned på nordsida. (D)

Så kommer et lågt pass, med 1.5 m brei mur, 2.5 m over til neste bergrygg, og fortsetter 14-15 m bortover til den ender utpå et bratt fløg (E). Vi er nå på vestkanten av den dalen som deiler åsen i to. Muren tar til igjen nedi dalen (F) og fortsetter østover berga 14 m til den når en rygg med stupbratt vegg utover- 5 m lang-, over ei lita skørre og 30 m østover til den kommer utpå stupet i øst.

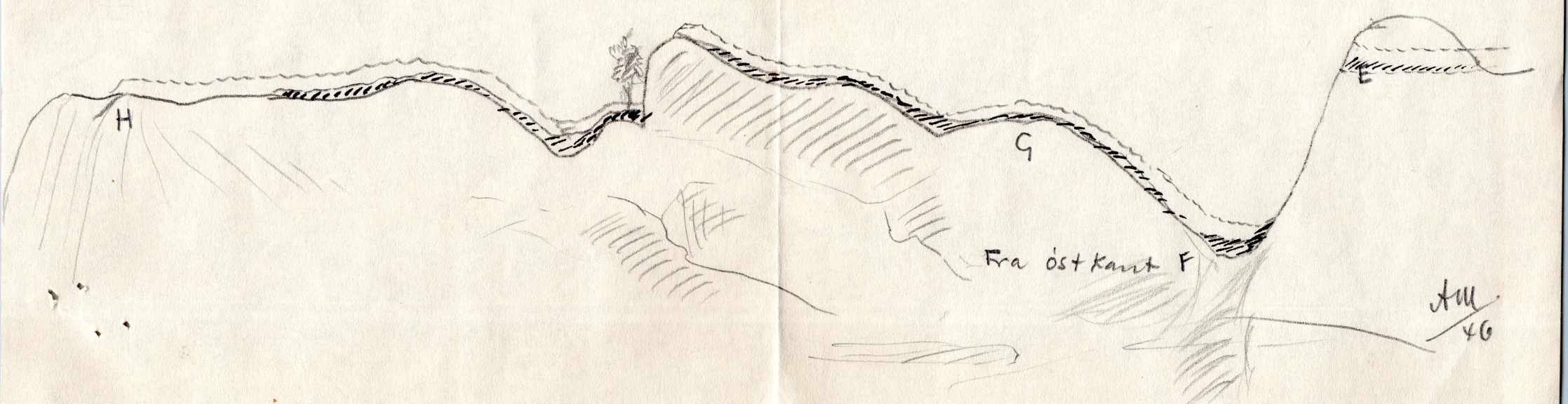

mör som är
velta ut av berget.

Flaberg m. förskog.

Fra nordkant.

Oppre. mör piteka inn.

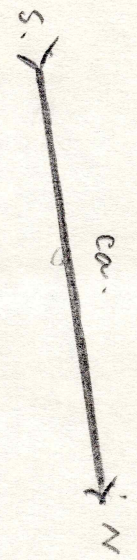
Fra östkant F

Am
46

Bygdeborg - NARUM - Sigdal.

Keaddskisse. AM. 1/46.

åset nedover

H

Bratt vegg

A

Bratt vegg

slippe
altover

som blir grunnere her

10-15 m djup dal

Bratt vegg

B

D

C

Blandings-
skog

Flaberg

m. skog hist og her - forv.

Bratte
flaberg
m.
skoger
i
uten
skog

